

Sotilaskotityötä Terijoella

Riitta Kivinen

Joukko terijokelaisia rouvashenkilöitä katseli kuinka sotilaat kuljeskelivat pimeinä iltoina pitkin kyläteitä, joskus hyvinkin ”huonossa seurassa”. Päätettiin perustaa sotilaskoti Terijoelle ilostuttamaan heidän lomanaikaista elämäänsä.

Sotilaskotitoiminta aloitettiin Terijoella vuonna 1918. Toiminnan aloittaminen ei kuitenkaan ollut itsestään selvyys, paikkakunnan poikkeuksellinen asema rajan läheisyydessä, tarvittiin lupa ” korkeammalta taholta”. Asiapapereiden tietojen mukaan suostumus saatiin 18.11.1918 Suomen ja rajamaan komendantilta.

Ensimmäinen sotilaskoti oli Venäjän alamaisen Winogradoffin huvila. Rakennus ei ollut ensiluokkaisessa kunnossa, keittiö sijaitsi kellarikerroksessa ja se täyttyi usein vedestä, sotilaskodin lempilaulu sotilaiden keskuudessa oli Ukko Nooa. Kaikista puutteista huolimatta sotilaskodissa oli pieni kirjasto, sanomalehtiä ja Kerenskin ruplilla ostettu flyngeli eli kaikkea mitä pojat hengen ja ruumiin virkistykseksi tarvitsivat.

Mitään varsinaista sotilaskotityötä ei ollut, johtokunta täydensi itseänsä tarpeen vaatiessa ja työskenteli itsenäisesti ja hoiti kotia niin hyvin kuin sellaisena pula-aikana pystyi. Moni sotilaskotisisar käytti alkuaikoina omia varojaan hankkiakseen kotiin ruokatarvotteita. Paikalliset kauppiat ja yksityishenkilöt lahjoittivat varoja sotilaskotitoiminnan tukemiseksi.

Yhteiskoulun opettajat pitivät illanvieton, jonka tuotto 1500 markkaa lahjoitettiin sotilaskotitoiminnan tukemiseen. Näillä varoilla sotilaskotitoiminta aloitettiin ja sotilaskodin avajaisia vietettiin 21 ja 22 joulukuuta 1918.

Varoja hankittiin myös yleisillä iltamilla. Harjoitettiin valistustyötä ja pidettiin sotilasillanviettoja ilmaisten kahvien tai teen kera unohtamatta itse leivottua nisua tai piirakoita.

Vuonna 1921 Käkisalmen rykmentti hajotettiin ja ensimmäinen vaihe Terijoen sotilaskotitoiminnasta päättyi.

Vuonna 1924 alettiin jälleen perustaa joukkoja Terijoelle ja silloin perustettiin varsinainen sotilaskotiyhdistys, joka liittyi Suomen Sotilaskotiliiton jäseneksi. Talo vuokrattiin, mutta sekään ei ollut vielä varsinainen oma sotilaskoti. Vasta kun johtokunta sai ostaa oman talon aivan kasarmialueen vierestä toiminta jatkui oman kurkihirren alla. Talo korjattiin perinpohjaisesti, mikä vaati yhdistykseltä paljon varoja.

Sotilaskotitoiminta jatkui vilkkaana ja sotilaskodin kaikkia työmuotoja pyrittiin toteuttamaan. Kasarmien läheisyys takasi sotilaiden pääsyn päivittäin sotilaskotiin. Joka kuukausi järjestettiin illan viettoja. Jouluna vietettiin joulujuhlia ja sotilaille jaettiin joulupaketteja, mitkä sisälsivät tupakkaa, pientä villaista, kirjepaperia ym. tarpeellista.

Jäsenistössä toimi 23 kirjastosisarta ja 52 innokasta sotilaskotisisarta hoiti emännöintä vuorollaan.

Koska yhdistys oli saanut maksettua velkansa Suomen Sotilaskotiliitolle vuonna 1927, sen talous oli vakiintunut ja sotilaskodissa tehtiin peruskorjaus 1938, ”tupaantuliaisia” vietettiin 3.11. Nyt sotilaskodissa oli alakerrassa tarjoilu- ja oleskeluhuone sekä kirjasto. Yläkerrassa suuri oleskelutila ja hiljainen huone.

Yhdistys vietti 20-vuotisjuhlia. Toiminta laajeni, sotilaskodissa toimi kenttäkauppa, kärrit eli liikkuvassotilaskoti toimi ahkerasti pataljoonan kentällä.

Reserviharjoitusten aikana vuonna 1939 sotilaskoti toimi kolmessa paikassa, varsinaisessa sotilaskotirakennuksessa, kanttiini Terijoen yhteislyseossa ja liikkuva sotilaskoti toimi maastossa 7.11. asti, jolloin pojat vietiin ” sinne jonnekin”.

Sotilaskoti toimi marraskuun loppuun asti. Viimeisenä mahdollisessa tilaisuudessa yhdistyksen puheenjohtaja rouva Suokas ja rahastonhoitaja rouva Lahtiharju kävivät sotilaskodissa ja antoivat pojille mitä nämä halusivat. Sotilaskodin ovet suljettiin ja mukaan saatiin vain sotilaskodin avaimet, koska ei ollut ajoneuvoja millä sotilaskodin tavarat olisi saatu kuljetettua pois.

Sotilaskotiyhdistyksen toiminta ei kuitenkaan vielä loppunut, vaan yhdistystoimi kodittomana ja jäsenistö kokoontui vuosittain vuosikokouksiin. Yhdistys vietti hiljaiseloa kokoontuen ja muistellen menneitä aikoja kotiseudulla.

Yhdistyksen toiminta lopetettiin 1947. Yhdistys hankki Tuusulaan Paijalan hautausmaalle muistomerkin ja loput varat ja obligaatiot lahjoitettiin sääntöjen mukaisesti Sotilaskotiliitolle.

Sotilaskotityö vuonna 2009

Sotilaskotityö on jatkunut Suomessa jo 90 vuotta. Sotilastyön toiminta-ajatus on tukea puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa palvelevien varusmiesten ja kertausharjoituksissa olevien reserviläisten myönteisiä maanpuolustusasenteita tuottamalla käytännön maanpuolustustyön avulla viihtyvyyttä ja hyvinvointia edistäviä palveluita. Sotilaskotityö vahvistaa jäsenistönsä valmiuksia selviytyä poikkeusoloissa ja antaa mahdollisuuden osallistua koko kansan kriisivalmiustaitojen parantamiseen.

Sotilaskotityön arvot ovat, vapaaehtoisuus, osaaminen ja itsensä kehittäminen, luottavuus, iloisuus ja palvelualttius. Sotilaskotiyhdistyksiä on 39 ja jäseniä noin 6000 ja sisaret tekevät vuosittain noin 200 000 vapaaehtoistyötuntia.

Lisäksi yhdistyksissä toimii 239 palkattua työntekijää 75 eri toimipisteessä, sotilaskodeissa, leipomoissa ja leirisotilaskodeissa. Lisäksi yhdistyksillä on myyntiautoja, joilla hoidetaan liikkuvansotilaskodin myyntiä maasto-oloissa (lähteet: Sotilaskotiliiton vuosikertomukset ja arkisto).